

Пелех У. В.,

к.е.н, доцент кафедри обліку і аудиту,

Тенюх З. І.,

к.е.н, доцент кафедри обліку і аудиту,

Львівський національний університет імені Івана Франка

КОМПЕТЕНЦІЇ МУЛЬТИКВАЛІФІКОВАНОГО БУХГАЛТЕРА В СУСПІЛЬСТВІ ІНДУСТРІЇ 5.0

У контексті стрімкого розвитку цифрових технологій та переходу до Індустрії 5.0 бухгалтерський облік зазнає суттєвих трансформацій. Незважаючи на прогнози щодо витіснення ролі сучасних фахівців з обліку в умовах формування Індустрії 4.0, професія бухгалтера не зникла, а еволюціонувала. Автоматизація рутинних процедур та впровадження інноваційних комп'ютерних технологій змістили фокус діяльності з обліку на інтерпретацію даних, стратегічне планування та оптимізацію фінансово-господарських процесів. Актуальність дослідження компетенцій мультикваліфікованого бухгалтера в суспільстві Індустрії 5.0 зумовлена необхідністю визначення ключових навиків та знань, необхідних для ефективного виконання професійних обов'язків у цифровому середовищі.

На відміну від суспільства Індустрії 4.0, яке зосереджене на автоматизації людської праці, штучному інтелекті та максимізації економічної вигоди, суспільство Індустрії 5.0 орієнтоване на інтеграцію людських, технологічних, соціальних і екологічних аспектів у виробничі процеси. Європейська комісія бачить Індустрію 5.0 як шлях до підвищення стійкості та адаптивності промисловості, акцентуючи увагу на соціальній відповідальності [1].

Індустрія 5.0 базується на людиноцентричному підході, створюючи середовище, де технології допомагають, а не замінюють людину [2]. Як результат змінюється роль бухгалтера: від виконавця рутинних операцій до аналітика та стратега; спеціаліста, що інтерпретує облікові дані та надає

рекомендації для прийняття управлінських рішень; фахівця, зі знаннями інформаційних технологій та їх застосування в обліку. Таким чином з'являється новий мультикваліфікований бухгалтер – фахівець, який володіє не лише традиційними навиками у сфері обліку, але й широким спектром компетенцій у інших (суміжних) галузях, таких як: інформаційні технології, аналітика даних, фінансове планування, управління ризиками, комунікація та бізнес-консалтинг.

Для оцінки здібностей у тій чи іншій сфері діяльності використовують «жорсткі» (hard skills), так звані професійні навички, та «м'які» навички (soft skills), ситуативні вміння, знання, риси характеру, які формуються під впливом виховання, життєвого досвіду і т.д. Співвідношення тих чи інших навиків залежить від професії та посади. За оцінками вчених та фахівців-практиків [3; 4; 5] бухгалтерам, як фахівцям своєї справи, необхідно володіти рівною мірою обидвома групами цих навиків.

Виокремимо основні (ключові) компетенції мультикваліфікованого бухгалтера в суспільстві Індустрії 5.0 за групами:

1. Професійні навички (hard skills):

✓ цифрова грамотність (робота з сучасними бухгалтерськими програмними продуктами та EPR-системами; використання хмарних технологій для зберігання та обробки інформації; застосування штучного інтелекту; розуміння алгоритмів машинного навчання; використання блокчейн-технологій; захист облікової інформації від кіберзагроз);

✓ аналітичне та критичне мислення (вміння працювати з великими обсягами даних; застосування інструментів бізнес-аналітики та візуалізації даних, здатність виявляти відхилення та ризики на основі аналізу облікової інформації);

✓ міждисциплінарні знання (знання основ управління, фінансів ІТ, права; навички бізнес-консультування; розуміння галузевої специфіки бізнесу).

2. Особистісні навички (soft skills):

✓ адаптивність та гнучкість (готовність освоювати нові знання; уміння працювати в умовах невизначеності та високої мінливості; здатність

адаптуватися до організаційних та технологічних змін; проактивний підхід до професійного розвитку);

- ✓ ефективна комунікація та навички роботи в команді (вміння ефективно комунікувати зі суміжними спеціалістами; навички презентації облікової інформації різним користувачам; навички роботи в міжфункціональних командах);

- ✓ інноваційність та креативне мислення (здатність оптимізувати процеси шляхом застосування в обліковій практиці цифрових технологій; застосування креативного підходу до вирішення складних облікових завдань);

- ✓ етичне лідерство та соціальна відповідальність (розуміння етичних аспектів використання цифрових технологій; здатність приймати етично-обґрунтовані рішення в складних ситуаціях; знання принципів корпоративної соціальної відповідальності).

Володіння цими компетенціями та їх розвиток дозволить мультикваліфікованому бухгалтеру ефективно виконувати свої обов'язки, забезпечуючи високу особисту цінність для компанії в суспільстві Індустрії 5.0. Варто зауважити, що така багатозадачність бухгалтера в сучасному світі має як переваги, так і створює додаткові виклики для його професійного та особистісного зростання, тому, на нашу думку, важливо оцінювати цей вплив.

Трансформація професії бухгалтера в умовах Індустрії 5.0 вимагає розвитку мультикваліфікованого фахівця, який поєднує професійні та особистісні навички. Ключовими компетенціями стають цифрова грамотність, аналітичне мислення, адаптивність та етичне лідерство. Успіх у професії залежить від здатності інтегрувати міждисциплінарні знання, ефективно використовувати новітні технології та забезпечувати стратегічну підтримку бізнесу в умовах зростаючої уваги до соціальної відповідальності.

Література

1. Industrial research and innovation. Industry 5.0. European Commission. URL: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/industrial-research-and-innovation/industry-50_en (дата звернення 07.09.2024)

2. Яшук Ірина. Індустрія 5.0: зміна парадигми в промисловому секторі – людина в центрі уваги. *Дзеркало тижня*. 07 липня 2023. URL: <https://zn.ua/ukr/TECHNOLOGIES/industrija-50-zmina-paradihmi-v-promislovomu-sektori-ljudina-v-tsentr-uvah.html> (дата звернення 07.09.2024)
3. Лісовська Олена. Soft and hard skills: що важливіше. Розповідь одного рекрутера. URL: <https://www.globallogic.com/ua/insights/blogs/soft-hard-skills-what-important/> (дата звернення 07.09.2024)
4. Самолюк Н.М. Soft та hard skills на ринку праці: сутність та складові. *Вісник НУГВІП*. Серія «Економічні науки». Вип. 4 (96). 2021. С. 275-294. URL: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/23634> (дата звернення 07.09.2024)
5. Hard skills: що це таке, приклади навичок для різних професій та різниця із soft skills. URL: <https://firtka.if.ua/blog/view/hard-skills-shcho-tse-take-prikladi-navichok-dlia-riznikh-profesii-ta-riznitsia-iz-soft-skills> (дата звернення 07.09.2024)